

Актуальність теми. Нині в умовах безперервного вдосконалення науки і техніки, а також розвитку міжнародної торгівлі та економічного співробітництва знання іноземних мов не просто виступає як частина культури нації, а й є однією з визначальних умов успіху та кар'єри студентів та майбутніх фахівців. Володіння мовою на належному рівні досягається за рахунок здобуття фундаментальних знань та основ у навчальних закладах різних освітніх рівнів.

Існує безліч традиційних методик навчання іноземних мов, які дають позитивні результати, проте сучасне суспільство диктує необхідність пошуку нових підходів із застосуванням досягнень технологічного прогресу. Вся відповідальність за організацію навчального процесу та досягнення поставленої мети лягає на викладача, який повинен не лише знати різні методи та прийоми викладання іноземної мови, а й уміти грамотно, орієнтуючись на здібності та знання студентів, обирати оптимальну систему викладання для досягнення позитивного результату. Дуже важливою складовою навчального процесу виступає саме креативність викладача, адже вміння викладати – це свого роду мистецтво, тому й методика викладання має включати творчість педагога.

Методика викладання є певною сукупністю інструментів діяльності педагога, які використовуються ним у процесі виконання керівної функції – навчання. Реалізація методики іноземної підготовки відбувається за допомогою застосування прийомів та підходів, технік організації навчального процесу. На жаль, на сьогоднішній день більшість викладачів іноземних мов орієнтуються на стандартні та застарілі методи, що втратили свою ефективність.

У сучасних реаліях відповідно до загальноєвропейських вимог до якості освіти відбувається реформування діючої системи освіти: інформатизація освітнього процесу, співпраця з навчальними закладами інших країн, міжнародні конференції, навчання та програми стажування з обміну, можливість здобуття вищої освіти за кордоном.

Технології в плані викладання іноземних мов повинні змінюватися відповідно до запитів суспільства, що розвивається. Повинні впроваджуватись не лише нові методики викладання, а й нові вимоги до викладачів. Саме тому, **метою дослідження** є вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду впровадження інноваційних методів іноземної підготовки фахівців.

Тему актуальності інноваційних тенденцій, а також їх поєднання з традиційними підходами у викладанні у своїх працях досліджували відомі вчені і дослідники: Бистрова Ю.В., Сисоєва Ю.С., Тарнопольский О.Б., Фоміна Т.Н., Blair R.W., однак через швидку змінюваність сучасного світу, вимог до організації навчального процесу та,

навіть, епідеміологічну ситуацію у світі, багато питань іноземної підготовки фахівців потребують подальшого вивчення та аналізу практики, яка вже застосовується в навчальному процесі. Науковцям слід більше звертати увагу на практики, які застосовують викладачі у власних курсах. Їх систематизація надасть можливість створити загальні рекомендації для поліпшення іноземної підготовки з урахуванням сучасних умов глобалізованого світу.

Виклад основного матеріалу. Історія розвитку методики як науки свідчить про те, що сучасні методичні інновації підготовлені всім процесом еволюції підходів та методів, що мали місце у практиці викладання іноземних мов. Фактично ключові проблеми сучасної методики не є власне новими.

Питання методів іноземної підготовки фахівців у вітчизняній практиці зазвичай досліджуються у взаємозв'язку зі ступеневою та неперервною освітою, фаховою підготовкою спеціалістів, діяльність яких пов'язана із постійним використанням іноземної мови, а також у професійних мовних закладах освіти. Проте пандемії COVID-19 та широке застосування дистанційних форм навчання спонукали до перегляду методів іноземної підготовки фахівців.

До методів, форм, технологій та стратегій навчання іноземної мови в таких умовах висувуються нові вимоги. Ефективними слід вважати комбінування методів та технологій проблемного навчання, які спрямовані на створення проблемних ситуацій, їх дослідження та вирішення. У процесі дослідження проблеми як методу навчання відбувається розвиток комунікативних умінь: говоріння, читання, аудіювання та письмо, що може бути здійснено і в дистанційній формі як зараз [2].

Крім проблемного методу, надзвичайно важливим є реалізація методу кооперативного навчання, що полягає в організації роботи в групах, парах, трійках тощо, у результаті чого формуються як загальні компетентності, так і професійні компетенції в галузі іноземної мови, яка вивчається [2]. Дистанційна форма навчання не є перешкодою до широкого застосування кооперативного навчання. Сучасне програмне забезпечення для заходів дистанційного навчання одночасно передбачають проведення спільних лекційних занять, занять зі зворотнім зв'язком від слухачів, а також виокремлення навчальних груп із визначеною кількістю слухачів, які можуть самостійно комунікувати у процесі виконання завдань під наглядом чи без нагляду викладача. У викладача є можливість доєднатися у відповідні групи за необхідністю та переключатися між ними. Такі можливості вже реалізовані у Zoom, Classroom, Microsoft Teams та ряду інших платформ, які добре підходять до організації дистанційного навчання на основі інноваційних методів.

Українські науковці та практики також звертають на можливість проєктного методу, методи критичного мислення та методи розвитку креативності й креативного мислення. В останній групі методів особливого розвитку можуть набути за сучасних умов такі методи як еволюційний, революційний, метод синтезу та зміни напрямку мислення, мозковий штурм, метод «шести капелюхів» [2], які дозволять не тільки досліджувати, удосконалювати отриманий від викладача матеріал, але й надають можливості слухачам подавати на розгляд навчальної групи чи навчального потоку в цілому віднайдені та перероблені матеріали з інших джерел, що для іншомовної підготовки фахівців є вкрай важливим. Методи, в основі яких є пошук та переробка інформації із сторонніх джерел, є запорукою формування мовного середовища для слухачів, актуалізація матеріалів до сучасного стану речей в світі, як-то новини, чи галузеві дослідження, а також створює передумови для змагального ефекту у іншомовної підготовки фахівців незалежно від рівня навчального закладу.

Отже, розглянемо тепер зарубіжний досвід використання інноваційних методів іншомовної підготовки фахівців.

Метод «тихого» навчання («the silent way») базується на структурному підході у лінгвістиці та гуманістичному спрямуванні у психології. Автором даного методу є науковець К. Гаттенйо, який переніс свій досвід освіти програм з навчання математики та читання рідною мовою на методику викладання іноземних мов. Автор вважає, що ініціатива на заняттях повинна виходити від студента, мова яких займає більшу частину навчального часу, а викладач має говорити якнайменше. Навчання у тиші є прийомом, який сприяє розумової діяльності та концентрації студентів при виконанні завдань [5]. Використання методу «тихого» навчання передбачає високий рівень зацікавленості студентів та наявність внутрішньої мотивації, стимулювання самостійності та застосування наочних посібників.

Відомий психолог Дж. Ашер розробив метод опори на фізичні дії («total physical response»), заснований на структурній лінгвістиці, гуманістичному напрямі навчання, а також на положенні психології про координацію мови. Сутність даного методу полягає у тому, що у процесі вивчення іноземної мови необхідно імітувати процес оволодіння рідною мовою [3]. Метод «громади» («радника») було запроваджено американським психологом Ч. Курраном. В основі даного методу іншомовної підготовки лежить гуманістичний підхід навчання та психологічна теорія «радника». Сутність даної теорії полягає в тому, що люди потребують допомоги радника-психолога, участь якого є бажаною у будь-якому вигляді соціальної діяльності людини, у тому числі, в освіті [1].

Зазначений метод можна описати такими рисами: відповідно до гуманістичного підходу до навчання, студенти самі визначають зміст навчання й обирають відповідний для них темп і режим роботи; викладач виконує роль «радника», який підказує студенту фрази, необхідні для проведення розмов на іноземній мові; програма навчання спеціально не встановлюється, тому студенти можуть обрати цікаву для них тему; студенти працюють у групі, обговорюють рідною мовою тему бесіди, потім – іноземною, викладач не бере участь у розмові, а лише спостерігає за обговоренням, потім включається до процесу, пропонуючи еквіваленти іноземною мовою. Вважаємо, що метод «громади» має дійсно гуманістичний характер, спрямований на особистість студента, однак його застосування вимагає спеціальної підготовки викладачів, оскільки вони не завжди є психологами і в певних випадках неспроможні застосовувати відповідні психологічні методи. Розглянемо приклад, наведений дослідником Крісом Девісоном із Гонконгу. Вчений пропонує проєкт «Віртуальні зв'язки: аудиторія як місце для міжкультурного навчання», метою якого є включення до реальної ситуації спілкування між студентами з різних країн за допомогою електронної пошти. Описаний проєкт Крісом Девісоном був досить успішним, враховуючи доцільно визначений «віртуальний навчальний трикутник» із двох груп у Німеччині та третій – з Канади. Успішність цього проєкту можна пояснити і тим, що одним кутом «віртуальний трикутник» входить до автентичного мовного середовища. Поява інформаційно-комунікаційних технологій значно розширила спектр можливостей для залучення носіїв мови до процесу навчання, причому без залишення ними автентичного мовного середовища. З приводу кордонів навчальної аудиторії дослідник зауважує: якщо взяти до уваги той факт, що, маючи бажання, простіше знайти носіїв мови, які перебувають у природному мовному середовищі, для інтеракції, то студенти у процесі навчання можуть віртуально вийти не лише за межі аудиторії, вузу, а також країни або навіть континенту [4]. Слід приділити увагу практиці використання електронних портфоліо замість паперових щодо іншомовної підготовки фахівців, запропонованої Ананьєю Туксинваражарн і Річардом Ватсоном Тоддом. Вчені стверджують, що перевага електронних портфоліо є очевидною – легкість у доступі, адже потрібно лише включити мультимедійні проєкти та забезпечити ефективний зворотний зв'язок зі студентами. Функції вказаної інноваційної методики наступні: безпосередній контакт студента з викладачем через зручну веб-сторінку, в якій позначено практичний план навчання для досягнення певних цілей упродовж встановленого часу; залучення студентів до прийняття рішень поставлених завдань

робить навчання актуальним; персональна сторінка користувача нагадує сайти таких соціальних мереж як MySpace та Facebook, що дає можливість почуватися комфортно та не ускладнює процес навчання; механізм надає студентам зовнішні посилання вивчення нової лексики, граматики; посилання на сайті перелічує найкращі студентські профілі, які мотивують інших учасників та дають можливість їм навчатися на яскравому прикладі [7].

Вважаємо, що електронне портфоліо дозволяє студенту професійно підійти до оцінки власних досягнень, побудувати свій особистісно-творчий критерій успішності.

Цікавою є також технологія опосередкованого викладання мови через пристрій «Kindle» в Індії, що описаний доцентом кафедри англійської мови Ісламського університету Алігарха Рашидом Нехалом. Дослідник зауважує, що пошук та вивчення відповідних дискретних технологічних процесів на заняттях продовжують впливати на розвиток педагогіки, поки викладачам та студентам не вистачає можливостей для відображення їх досвіду у мовній школі. Пристрій Kindle відноситься до розробки стратегій для інтеграції попередньо завантаженого змісту, безперервного оцінювання та усунення помилок. Відправною точкою цієї роботи є те, щоб побачити, як технологія використовується для мотивування навчання мови, коли можливості створюються не у формальному середовищі, а на звичайному занятті з іноземної мови. Типовий сценарій, який виникає у вигляді презентації мовної діяльності, використовує попередньо завантажені тексти та завдання у пристрої. Студенти займаються цією технологією під керівництвом викладача, який використовує інтерактивний метод у вигляді питань та відповідей для формування навичок аудіювання, читання та накопичення словникового запасу.

У дослідженні науковець робить висновок, що необхідно вийти за межі традиційних методів навчання для покращення розуміння іноземної

мови з використанням та застосуванням нової технології в мовній педагогіці – пристрої «Kindle», що пропонує великі можливості для роботи педагогів щодо усунення помилок та вирішення багатьох освітніх завдань [6].

Висновки. Таким чином, нам слід опинитися серед тих, хто створює інноваційні ідеї, адже вітчизняні педагоги вищої школи все частіше пропонують нові методи, у тому числі застосування інноваційних технологій при навчанні іноземної мови через зміну глобальної обстановки в освіті. Тому на досвіді зарубіжних дослідників необхідно розробити навчальні посібники з інноваційної програми іншомовної підготовки, і тоді відбудеться мотивація професійної практики в класах іноземної мови: викладачі зможуть не лише розуміти, а й керувати змінами для ефективного вивчення та навчання.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кашина Е. Г. Традиции и инновации в методику преподавания иностранного языка : учеб. пособие для студентов филологических факультетов университетов. Самара : Универс-груп. 2006. 75 с.
2. Лашук Н., Гречок Л., Кормільцина С. До питання іншомовної підготовки в системі неперервної освіти. *Освітологічний дискурс*. Вип. 33, вип. 2. Чер 2021. С. 91-104.
3. Asher J. Language by command. The Total Physical Response approach to learning language. *The way of learning*. Summer 1984.
4. Davison Ch. Information Technology and Innovation in Language Education. *Hong Kong: Hong Kong University Press*. 2005. 304 p.
5. Gattegno, Caleb. Teaching foreign languages in schools: The silent way. *Educational Solutions World*. 2010.
6. Innovation in English Language Teacher Education / Edited by George Pickering and Professor Paul Gunashekar. India. 2014. 290 p.
7. Tuksinvarajarn A., Todd R. W. The E-pet: Enhancing motivation in E-portfolios. *English Teaching Forum Online*. 2009. URL: <http://exchanges.state.gov/englishteaching/forum/archives.html> (Last accessed: 23.02.2021)